

WSTĘP

W dobie reformy systemu ekonomiczno-finansowego gospodarki narodowej szczególne znaczenie należy przypisać sferze niematerialnej. Wynika to przede wszystkim z jej roli w procesie zaspokajania potrzeb społeczeństwa, a także dotychczasowego znikomego zainteresowania racjonalizacją gospodarki finansowej w tym obszarze.

W niniejszym zeszycie podejmuje się problematykę świadczeń i usług społecznych, rozpatrywanych z różnych punktów widzenia i z różnym stopniem uogólnienia.

Wychodzi się od szczególnego rodzaju elementu rachunku ekonomicznego, jakim jest cena socjalna - kategoria będąca przedmiotem wielu dyskusji i polemik, zarówno wśród teoretyków, jak i praktyków. Uzupełnienie tych rozważań, rozpatrywane ze społecznego punktu widzenia, stanowi prezentacja wyników badań poświęconych problemom odpłatności w opinii społecznej.

Na tym gruncie rozpatrywane są kolejno wybrane zagadnienia z trzech głównych działów sfery niematerialnej - ochrony zdrowia, oświaty i kultury.

W odniesieniu do ochrony zdrowia podejmuje się niezwykle aktualną ocenę proponowanych w reformie rozwiązań, biorąc pod uwagę przede wszystkim formy finansowania oraz bariery związane z możliwością wprowadzenia przedmiotowego systemu finansowania, zwłaszcza w zakresie ustalania kosztów i określenia podstawy opłat za usługi. Następnie, biorąc za podstawę głównie wyniki badań amerykańskich, rozważa się kwestie bardzo rzadko podejmowane na gruncie polskiej literatury, związane z czynnikami kształtującymi popyt na usługi w dziedzinie ochrony zdrowia.

Studium dotyczące oświaty zawiera interesujące omówienie procesów towarzyszących przekształcaniu się form organizacyjnych i systemów finansowania szkolnictwa przykładowego. Stanowi to tło do rozważań poświęconych szczególnie aktualnemu dylematowi powstałemu w związku z reformą w sferze produkcyjnej: gdzie kształcić kadry robotników - w systemie szkolnictwa zawodowego, kuratoryjne-

go czy przykładowego? Podobnie jak w odniesieniu do ochrony zdrowia, także w stosunku do kultury i sztuki podjęta została problematyka dyskusyjnych elementów reformy w tej dziedzinie. Położono główny akcent na formy i źródła finansowania, uzyskując interesujące krytyczne studium zawierające ocenę proponowanych rozwiązań.

W prezentowanych artykułach, generalnie biorąc, położony jest silny akcent na kwestie dotyczące reformy systemu ekonomiczno-finansowego w omawianych działach sfery niematerialnej. Z uwzględnieniem perspektywy historycznej podjęto wątki dyskusyjne zawarte w propozycjach Komisji do Spraw Reformy.

Całość stanowi przyczynek do dyskusji nad realizacją funkcji socjalnej naszego państwa, opartej na wiedzy ogólnej i danych empirycznych.

Krystyna Piotrowska-Marczak